

КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

СИЛАБУС

ХУДОЖНЄ КОВАЛЬСТВО

2025-2026 н.р.

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	2-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	вибіркова

Викладач:

Попенюк Володимир Миколайович
+38 0953554795, v.popeniuk@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Заняття: згідно розкладу.

Формат викладання дисципліни «Художнє ковальство» включає лекційний матеріал, практичну роботу в майстернях художнього металу та самостійну роботу студентів. Лекційний матеріал ознайомлює з теоретичним матеріалом згідно теми заняття. Практична складова курсу формує навички створення та виготовлення Ковальських виробів, способів декорування, технологічних з'єднань, користування обладнанням та ковальським інструментом.

Самостійна робота націлена на закріплення та вдосконалення практичних вмінь і навиків.

Консультації. Заняття відбуватимуться відповідно до розкладу, де проходитимуть усі консультації, пов'язані з виконанням завдань. Якщо вам потрібні додаткові індивідуальні консультації, які стосуються змісту курсу, ваших робіт, чи інших питань, пов'язаних з освітнім процесом, ми можемо зустрітися за попередньою домовленістю. Ви можете також використовувати для комунікації e-mail, виключно в робочі дні, намагатимемось оперативно відповідати на ваші запитання.

Умови листування: В темі листа необхідно вказати назву дисципліни та прізвище автора (наприклад, ковальські з'єднання: Гаркус або скорочено робота.), анонімні листи не розглядаються. Назва файлу має містити прізвище і завдання. Формати: тексти — pdf, doc, docx, ілюстрації – jpeg.

Дистанційне навчання: Навчання проводиться дистанційно у зв'язку із відповідними розпорядженнями щодо впровадженням заборон відвідувати КДІДМ. Виконання практичної роботи дистанційно неможливе, але окремі технологічні операції можна виконувати.

В цьому випадку консультації будуть проводитись в онлайн-режимі, а лекційні заняття на платформі Zoom, основним джерелом контакту буде електронна пошта.

Для додаткової інформації чи обговорення питань, що стосуються дисципліни, можна використовувати інші засоби зв'язку.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни):

Курс розрахований на студента, який має базові знання з рисунка, композиції, технології, матеріалознавства, проектування та засвоїв основи художньої майстерності.

Вивчення модулів навчальної дисципліни формує знання і практичні навички, які студент зможе використати під час опанування дисциплін «Проектно-конструкторська практика» «Проектування», «Експериментальні технології у металі», «Дипломне проектування», «Переддипломна практика».

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ та МАТЕРІАЛИ:

Під час заняття використовується обладнання, інструменти та матеріали згідно техніки, яка вивчається:

Ковальське обладнання: прес молоти, газове чи вугільне горно, шліф-машини, газові різачки, зварювальний апарат, контактно-зварювальний апарат, електричні точила, компресори.

Інструменти: ковальські кліщі різної конфігурації, наковальні, молоти різної ваги, молотки різної ваги, прошивки, просадки, зубила, штампи, форми, розміточний інструмент.

Матеріали: металевий квадрат (14x14, 12x12, 10x10), полоса (60x5, 60x3, 40x4, 40x3), круглий прут (діаметром 12мм, 10мм, 8мм, 6мм), листовий метал (товщиною 3мм, 5мм), ріжучі круги, шліфувальні круги, електроди, дріт для зварювального апарату, ґрунтовка, фарба.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	13
Вид занять	Кількість годин
Лекції	4
Практичні	214
Самостійна робота	172

Семестр III – 6 год/тиж.

Семестр IV – 8 год/тиж.

Анотація: Курс «Художнє ковальство» – це вибіркова дисципліна з циклу професійної підготовки студентів, які навчаються за освітньою програмою «Декоративне мистецтво» і професійним спрямуванням «художній метал» ОС «Бакалавр». Дисципліна надає студенту знання з технології вільного ручного кування, застосування основних ковальських операцій, нанесення фактур, відчуття пластики металу. Використання ручних методів обробки та створення кованого виробу. Програма дисципліни складена з урахуванням специфіки майстерні художнього металу.

Мета:

1. Вивчення технологічних прийомів їх застосування при виготовленні ковальських з'єднань. Вивчення конструктивних та пластичних особливостей матеріалу. Формування навичок роботи із інструментом, засвоєння правил техніки безпеки при роботі в кузні.
2. Вивчення конструктивних особливостей при виготовленні об'ємно-просторового предмету. Засвоєння та застосування набутих навичок при роботі з ковальським інструментом. Вивчення способів виготовлення об'ємно-просторових предметів ужиткового призначення технікою вільного ручного кування.
3. Вивчення принципів створення конструкції з освітлювальною арматурою, застосування набутих навичок при виготовленні предмета. Врахування функційності, цілісності і художньої вартості під час створення виробу. Пошук нових шляхів розвитку художньої виразності матеріалу через виявлення індивідуального пластичного почерку і особистих мистецько-тематичних уподобань студента.

Завдання:

- Вивчення прийомів та способів вільного ручного кування. Виготовлення декоративного елемента застосовуючи ковальські з'єднання при створенні конструкції;
- Виготовлення простого об'ємно-просторового предмету із застосуванням засвоєних прийомів вільного ручного кування;
- Основними завданнями вивчення дисципліни є розвиток та формування у студентів навичок виготовлення та оздоблення виробів декоративно-прикладного мистецтва. Полягають в тому, щоб на базі знань та навиків студента виконати програмовий обсяг завдань, обумовлених розвитком сучасних технологій, вивчення традиційних методів та прийомів вільного ручного кування, використовувати їх у творчих роботах. Відроджувати, розвивати та використовувати надбання народного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :

знати:

- вміло застосовувати набуті знання у своїй творчій діяльності. Досконало володіти роботою з інструментами та іншими технічними засобами для виконання курсових та дипломних завдань;
- використовувати специфічні особливості різноманітних матеріалів, технік обробки та оздоблення декоративно-вжиткових предметів;
- засоби і методи, технологічні процеси виготовлення та декорування металевих виробів, правила техніки безпеки при роботі з інструментом, обладнанням під час роботи в ковальських майстернях.
- вимоги до художньої та технологічної якості творів, дизайну.
- Характерні особливості традиційного регіонального металірства.
- Основні закономірності формоутворення, зв'язку форми і конструкції.
- Правила техніки безпеки під час роботи в механічних майстернях, кузні та на монтажних роботах.

вміти:

- Вміло застосовувати набуті знання у своїй творчій діяльності. Досконало володіти роботою з інструментами та іншими технічними засобами для виконання курсових та дипломних завдань.

- Використовувати специфічні особливості різноманітних матеріалів, технік обробки та оздоблення декоративно-вжиткових предметів.
- Виконувати твори декоративно-прикладного мистецтва розкриваючи зміст різними виражальними засобами, композиційними, пластичними, досконало володіти професійними навиками виконавчої майстерності.
- Розвивати та використовувати надбання народного мистецтва, культури, творчо інтерпретувати поєднуючи із сучасністю.

Курс «Художнє ковальство» формує та розвиває наступні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Під час вивчення курсу «Художнє ковальство» здобувачі отримують наступні програмні результати навчання:

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

За час проходження курсу здобувачі набувають «соціальні навички» (soft skills), які вважаються цінними на будь якому робочому місці, незалежно від професійної сфери і дозволяють випускникам бути успішними

- вміння працювати в команді;
- вміння спостерігати і виявляти суть;
- розуміння важливості вчасного виконання поставленої задачі;

- бажання вчитися і постійно розвиватися;
- вміння полагоджувати конфлікти,
- здатність брати на себе відповідальність.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиждень	№ теми	Методи викладу	Зміст	Години			
				Усього	лекції	практичні	СРС
III семестр							
МОДУЛЬ I. Вивчення принципів ковальських з'єднань, конструкції та виготовлення виробу ужиткового призначення							
Змістовий модуль 1. Специфіка використання ковальських операцій							
1, 2	1	Лекція. Демонстрація Практична вправа	Тема 1. Вивчення та аналіз декоративних елементів та конструкцій у ковальському мистецтві як джерела інтерпретації. ПР: Виконати замальовки орнаментальних мотивів металевих виробів різних регіонів України. СР: Виготовити фотокопії зразків кованих виробів різних регіонів України.	22	2	10	10
3, 4, 5	2	Бесіда Спостереження Тренувальні вправи, Індивідуальний контроль	Тема 2. Способи інтерпретації традиційних елементів декору у сучасний кований виріб. ПР 1: Виконати варіативне ескізування декоративного елемента. СР 1: Вивчення ковальських з'єднань.	33		18	15
6, 7, 8, 9, 10	3	Інструктаж Практична робота, Індивідуальний контроль	Тема 3. Виготовити декоративний елемент за допомогою ковальських з'єднань. ПР 1: виготовлення робочих креслень СР 1: заготування матеріалу.	55		30	25
11, 12, 13, 14, 15			Тема 4. Конструктивні особливості при виготовленні кованих предметів. ПР 1: виготовлення роботи методом вільного ручного кування СР 1: Виконати фінішні операції для довершення кованого виробу.	55		30	25
Всього годин за змістовим модулем I:				165	2	88	75
Практичне завдання: Виготовлення декоративного елемента за допомогою ковальських з'єднань.							
IV семестр							
МОДУЛЬ II. Виконання складного кованого виробу з освітлювальною арматурою							

Змістовий модуль 1. Інтерпретація традиційних прикрас як метод створення авторського зразку.							
1, 2	1.	Лекція. Демонстрація Практична робота	Тема 1. Вивчення та аналіз характерних особливостей регіонального металу Гуцульщини, традиційних мотивів з врахуванням технології вільного ручного кування. СР 1: Виготовити фотокопії металевих виробів Гуцульщини.	28	2	14	12
3, 4, 5, 6	2.	Практичні вправи. Індивідуальний контроль, консультація	Тема 2. Способи інтерпретації традиційних елементів у сучасні вироби ПР 1: Виконати варіативне кованого світильника. Застосувати знання з композиції, розробити композиційні рішення і виконати їх у сучасному трактуванні. СР 1: Виконати варіанти авторського вирішення проекту кованого виробу.	56		32	24
7, 8, 9, 10	3.	Практична робота. Індивідуальний контроль	Тема 3. Виконання операцій по заготуванні металу, нанесення робочих креслень, розрубання, розпилювання складових частин. ПР 1: виготовлення складових частин, кування: просадка, протягування, розклепування, гнуття. СР 1: виконання технічних компонентів з'єднань.	56		32	24
11, 12, 13, 14, 15, 16		Практична робота. Індивідуальний контроль	Тема 4. Специфіка виконання ковальських операцій з урахуванням тенденцій розвитку сучасного металу. ПР 1: Кований світильник. СР 1: Провести етапи оформлення виконаної роботи: фінішна обробка, довершення деталей, нанесення захисного покриття. Формування естетичної подачі, технологічної якості творів та дизайну.	85		48	37
Всього годин за змістовим модулем :				225	2	126	97
Всього				390	4	214	172
Практичне завдання: Виконання складного кованого виробу з освітлювальною арматурою — світильника							

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бондаренко О. В.** Основи художнього ковальства: навчальний посібник. Київ: Академія, 2018

2. **Гнатюк І. М.** Художнє ковальство: традиції та сучасність. Львів: Літера, 2020.
3. **Коваленко С. П.** Метал в мистецтві: художнє ковальство та його техніки. Харків: Промінь, 2019.
4. **Мельник Т. О.** Ковальство для початківців: покрокові інструкції та проекти. Одеса: Мистецтво, 2021.
5. **Сидоренко В. А.** Технології художнього ковальства: від традицій до інновацій. Дніпро: Наука і техніка, 2017.
6. **Шевченко Л. І.** Ковальство в Україні: історія та сучасні тенденції. Чернівці: Буковина, 2022.
7. **Smith J.** Artistic Blacksmithing: Techniques and Projects. New York: Craft Publishing. 2015
8. **Jones A.** The Art of Blacksmithing: A Comprehensive Guide. London: Metal Arts Press. 2016

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Художнє ковальство» – це дисципліна практичного характеру. Практичні заняття здійснюються в аудиторіях майстерні художнього металу на відповідному обладнанні з консультаціями майстра виробничого навчання та викладача. Самостійна робота студентів прив'язана до нескладних етапів (операцій) роботи, шліфування, обробка деталей, уточнення чи деталізація технічного малюнку. Також студенти самостійно можуть проводити роботи, які пов'язані з підготовкою матеріалів та інструменту, ескізів, виготовлення нескладних частин, що не потребують контролю викладача. Також студенти самостійно можуть проводити операції, що стосуються оформлення виготовленої роботи.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання виконаного завдання проходить за накопичувальною системою і складається з балів, що отримані в результаті поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється згідно з графіком виконання завдання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену-перегляду. Обов'язковою умовою допуску студента до екзамену є вчасне виконання всіх етапів завдання.

Критерії оцінювання навчальних елементів (тем).

Критерії оцінювання навчальних елементів	Поточні (за змістовий модуль)	Підсумкові
III семестр		
<i>ЗМ 1. Проведення аналізу зразків традиційних кованих виробів</i>	10	10
<i>Способи інтерпретації традиційного ковальства у сучасний виріб та ескізування</i>	15	10
<i>Виконати декоративний елемент</i>	15	10
<i>Виконати фінішні операції для довершення виробу</i>	20	10
	60	40

IV семестр		
<i>ЗМ 1. Проведення аналізу зразків сучасного ковальства</i>	10	10
<i>Виконати варіанти авторського вирішення проекту кованого світильника</i>	15	
<i>Специфіка виконання ковальських операцій урахуванням тенденцій розвитку сучасного металу.</i>	15	10
<i>Довершення роботи. Провести етапи оформлення виконаної роботи: фінішна обробка, нанесення захисного покриття. Формування естетичної подачі, технологічної якості творів та дизайну.</i>	20	
Сума балів	60	40

Принцип отримання суми балів за семестр є результатом накопичення балів з поточного (ЗМ1 - 60) та підсумкового контролю (40), отже 60 +40=100.

Семестр	Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий екзамен-перегляд	Кількість балів
III	Модуль I.		
	Змістовий модуль 1		
	60	40	100

Семестр	Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий екзамен-перегляд	Кількість балів
IV	Модуль II		
	Змістовий модуль 1		
	60	40	100

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, А — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, фестивалях, студентських олімпіадах з мистецтва.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, В — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма

поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, C — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, D — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, E — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, FX — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна прездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, F— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА. Дисципліна «Художнє ковальство» відбувається у формі живого спілкування між викладачем і студентами, практичних вправ в майстернях та самостійної роботи. Студенти зобов'язані дотримуватись правил техніки безпеки у приміщенні майстерні, вимкнути звук мобільних телефонів та будь-яких інших пристроїв, що перешкоджають навчальному процесу. В аудиторії не допускається вживання їжі та розпивання напоїв. Позитивно впливає на оцінювання активна поза навчальна творча діяльність студента.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ. Недопустимі пропуски занять та запізнення студентів на аудиторні заняття. Всі пропущені теми студент повинен опрацювати і виконати вправи самостійно. У разі пропуску заняття без поважних причин, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%. Якщо пропуски становлять 50% аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал в повному обсязі, тому кількість балів на модульному контролі може становити не більше 60 балів.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Всі учасники навчального процесу в КДІДМ сповідують принципи академічної доброчесності і несуть персональну відповідальність за їх дотримання. У разі виявлення плагіату чи підміни робіт під час виконання практичних, самостійних, індивідуальних завдань, студент отримує незадовільну оцінку. Детальніше в «Положенні про академічну доброчесність».

http://kdidm.edu.ua/images/PDF/PUBLIC_INFORMATION/POLOZHENNIA/2025/Polozhenja_Pro_Akademichnu_Dobrochesnistiy_U_Kdidm.pdf

ВИКЛАДАЧ:

Попенюк Володимир Миколайович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри декоративного мистецтва. Автор понад 10 наукових публікацій в українських і закордонних фахових виданнях з проблем розвитку декоративно-прикладного мистецтва, зокрема із питань розвитку сакрального мистецтва та художнього металірства на Гуцульщині.